

Sygn. akt: X C 531/20 upr

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodnicząca: Sędzia Jolanta Sikorska

Protokolant: -----

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2020 r. w Toruniu **na posiedzeniu niejawnym** sprawy z powództwa (...) SA w B. przeciwko D. R. o zapłatę;

I. zasądza od pozwanej D. R. na rzecz powoda (...) SA w B. kwotę 3.054,43 zł (trzy tysiące pięćdziesiąt cztery 43 / 100 zł) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 lutego 2018 do dnia zapłaty;

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 880,- zł (osiemset osiemdziesiąt zł) tytułem zwrotu powodowi części kosztów postępowania.

Sygn. akt X C 531 / 20

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. z siedzibą w B. pozwem z dnia 26 listopada 2019 domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej D. R. kwoty 8.075,43 zł wraz z umownymi odsetkami w wysokości dwukrotnych odsetek ustawowych za opóźnienie oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, iż strona pozwana poprzez podpisanie weksła w dniu 26 lutego 2018 r. zobowiązała się do zapłaty w dniu 17 listopada 2019 r. kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 8.075,43 zł. Powódka wezwała pozwaną do wykupu weksła, jednak ta nie dokonała żadnej wpłaty.

W piśmie z dnia 19 lutego 2020 powódka wyjaśniła, że udzieliła pozwanej pożyczki na okres 36 miesięcy a na kwotę dochodzoną pozwem składa się kwota wypłacona pozwanej czyli 6.250,- zł oraz koszty pożyczki, które nie przekraczają limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w ustawie o kredycie konsumenckim i obejmują 129,- zł opłaty przygotowawczej, opłatę za tzw. Twój Pakiet w wysokości 1.100,- zł i brakujące wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 4.816,10 zł. Weksel został wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową.

Pozwana nie ustosunkowała się do pozwu doręczonego jej prawidłowo na adres aktualny wedle bazy PESEL.

W tej sytuacji Sąd uznał, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne i rozpoznano sprawę na posiedzeniu niejawnym wydając wyrok zaoczny (art. 148¹§1 k.p.c.).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 26 lutego 2018 D. R. zawarła z (...) S.A. w B. umowę pożyczki gotówkowej. Kwota wypłacona pozwanej w związku z zawartą umową wyniosła 6.250,- zł a całkowita kwota, którą pozwana zobowiązała się zwrócić powódce miała wynieść 14.508,- zł. Na koszty pożyczki złożyły się : opłata przygotowawcza – 129,00 zł, wynagrodzenie prowizyjne – 5.021,- zł oraz Twój Pakiet – 1100,00 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w 36 ratach po 403,00 zł. Kwota pożyczki została przelana na rachunek bankowy pozwanej w dniu 27 lutego 2018.

dowód: umowa pożyczki k. 30 - 34 i harmonogram rozliczeń k. 29

Zabezpieczenie zapłaty pożyczki stanowił weksel in blanco, pozostawiony do dyspozycji pożyczkodawcy oraz deklaracja wekslowa.

dowód: weksel k. 5 i deklaracja wekslowa k. 8

Z uwagi na brak spłaty pożyczki (...) S.A. w B. pismem z dnia 8 października 2019 r. wypowiedziała umowę oraz wezwała D. R. do wykupu weksla.

dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k. 6, weksel k. 5

Sąd zważył, co następuje:

Dokumenty zgromadzone w sprawie stanowiły wiarygodny środek dowodowy, gdyż ich rzetelność i autentyczność w ocenie Sądu nie zostały w toku procesu skutecznie podważone a sąd nie powziął żadnych wątpliwości co do tego, że poza domniemaniami związanymi z ich prywatnym charakterem, ich treść także jest prawdziwa. Pozwana nie kwestionowała dowodów zgłoszonych w sprawie przez stronę powodową. Kopia umowy pożyczki została poświadczona za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika. Całokształt okoliczności pozwala zatem na przyjęcie, że umowa pożyczki została skutecznie zawarta, a następnie wypowiedziana.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, iż w przypadku weksla własnego in blanco o charakterze gwarancyjnym, wystawca na podstawie art 10 prawa wekslowego może podnieść względem posiadacza weksla - pierwotnego wierzyciela zarzuty ze stosunku podstawowego. W pewnych wypadkach sąd rozpoznając sprawę o zapłatę na podstawie weksla będzie uprawniony do zbadania z urzędu niektórych zarzutów ze stosunku podstawowego, mimo że nie zostały one podniesione przez wystawcę. Sytuacja ta będzie mieć miejsce, gdy dłużnikiem wekslowym jest konsument, a możliwa do stwierdzenia na podstawie samej treści pozwu niezgodność pomiędzy wysokością roszczenia wekslowego a wiarygodnością ze stosunku podstawowego spowodowana jest istnieniem w treści powołanej przez powoda w pozwie umowy, klauzul abuzywnych. W przeciwnym razie mogłoby dojść do pokrzywdzenia konsumenta, a więc słabszej strony stosunku prawnego. Niepodniesienie przez konsumenta zarzutu nie może prowadzić do udzielenia ochrony powodowi, bowiem w sposób oczywisty dojdzie wówczas do naruszenia zasad współżycia społecznego i w sposób rażący zostaną naruszone interesy konsumenta. W ocenie Sądu abuzywność klauzuli umownej należy uwzględnić z urzędu.

Stanowisko to znajduje uzasadnienie w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdzie stwierdza się, iż zważywszy na charakter i znaczenie interesu publicznego, jaki stanowi ochrona konsumentów znajdujących się w słabszej pozycji względem przedsiębiorców, dyrektywa 93/13 WE (nieuczciwe warunki w umowach konsumenckich), zobowiązuje państwa członkowskie, co wynika z jej art. 7 ust. 1 w zw. z jej motywem dwudziestym czwartym, do zapewnienia stosownych i skutecznych środków „mających] na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 56 i przytoczone tam orzecznictwo). W tym celu do sądu krajowego należy wyłącznie i jedynie wykluczenie stosowania nieuczciwego warunku umownego, tak aby nie mógł on wywoływać wiążącego skutku wobec konsumenta, przy czym sąd ów nie jest uprawniony do zmiany treści tego warunku (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, EU:C:2016:980, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo). Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału wynika również, że sąd krajowy jest zobowiązany podjąć z urzędu czynności dochodzeniowe w celu ustalenia, czy postanowienie umowne zamieszczone w umowie, która jest przedmiotem toczącego się przed nim sporu i która została zawarta między przedsiębiorcą a konsumentem, jest objęte zakresem stosowania dyrektywy, a jeżeli tak – zobowiązany jest z urzędu zbadać, czy postanowienie to ewentualnie ma nieuczciwy charakter (wyroki: z dnia 9 listopada 2010 r., V. L., C#137/08, EU:C:2010:659, pkt 56; z dnia 14 czerwca 2012 r., B. E. de C., C#618/10, EU:C:2012:349, pkt 44; z dnia 21 lutego 2013 r., (...) Bank, C#472/11, EU:C:2013:88, pkt 24). Przy braku skutecznej kontroli potencjalnie nieuczciwego

charakteru warunków danej umowy nie można bowiem zagwarantować przestrzegania praw przyznanych w drodze dyrektywy 93/13 (wyrok z dnia 13 września 2018 r., (...) Polska, C#176/17, EU:C:2018:711, pkt 62i przytoczone tam orzecznictwo). Na szczególną uwagę zasługuje również wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 2019 roku (w sprawach połączonych C-419/18 i C-483/18) w którym stwierdzono, że w wypadku gdy sąd krajowy ma poważne wątpliwości co do zasadności roszczenia opartego na wekslu własnym, który służy zabezpieczeniu wiarygodności wynikającej z umowy kredytu konsumenckiego, oraz gdy ten weksel własny początkowo został wystawiony przez wystawcę jako weksel in blanco, a następnie uzupełniony przez remitenta, sąd ten powinien z urzędu zbadać, czy postanowienia uzgodnione między stronami mają nieuczciwy charakter, i w tym zakresie może zażądać od przedsiębiorcy przedstawienia pisemnego zapisu tych postanowień, tak aby móc zapewnić poszanowanie praw konsumentów wynikających z dyrektyw.

Stosując się do powyższego, Sąd zobowiązał powódkę do przedstawienia umowy pożyczki, której spłata została zabezpieczona załączonym do pozwu wekslem. Naliczone w umowie dodatkowe koszty budzą poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹§1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Kwota pożyczki wyniosła 6.250,- zł, natomiast na dodatkowe koszty złożyły się : opłata przygotowawcza – 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne – 5.021,- zł oraz wynagrodzenie z tytułu przyznania (...) – 1.100,00 zł.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłata z tytułu prowizji, czy też (...) z całą pewnością nie należy do istoty umowy pożyczki. Nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące tychże kosztów nie zostały indywidualnie uzgodnione ze stroną pozwaną. Są one częścią standardowej umowy, którą strona powodowa stosuje do wszystkich klientów. Nie podlegają one negocjacji z uwagi choćby na sposób zawierania umowy. Powód w umowie nie wskazał w jaki sposób została wyliczona opłata prowizyjna, jest ona podana kwotowo, bez wskazania składników i wyliczenia co składa się na całkowity koszt tej opłaty. Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta dodatkowych opłat w łącznej wysokości przekraczającej kwotę udzielonej pożyczki, bez jakiegokolwiek związku z jej rzeczywistymi kosztami, rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje. A zatem po myśli art. 385¹§1 k.c. postanowienia te pozwanego – jako konsumenta nie wiążą.

Ustalenie kosztów pożyczki w oderwaniu od rzeczywiście poniesionych kosztów, stanowi dla pożyczkodawcy dodatkowe i nieuprawione źródło dochodu. W ocenie Sądu ustanowienie opłat w taki sposób w jaki zrobiono to w niniejszej sprawie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych. Stanowi w istocie rzeczy próbę ukrycia rzeczywistego oprocentowania pożyczki. Gdyby więc nawet przyjąć, że zastrzeżenia umowne dotyczą opłat nie stanowią klauzul niedozwolonych, to i tak należy uznać je za nieważne w oparciu o art. 58 §1 i 3 k.c. Umowa pożyczki została zawarta na trzy lata a prowizja z tego tytułu była bliska kwocie wypłaconej pozwanej (6.250,- zł wypłacono, prowizja 5.021,- zł) a łącznie z kosztem tzw. Twojego Pakietu (1.100,- zł) była niemal równa kwocie wypłaconej pozwanej.

Powódka domagała się zasądzenia na swoją rzecz niespłaconej przez pozwaną kwoty 8.075,43 zł. Skoro obciążenie pozwanej kosztami dodatkowymi, których ustalenie było sprzeczne z dobrymi obyczajami jest niedopuszczalne, od kwoty dochodzonej przez powódkę należy odjąć kwotę odpowiadającą wysokości nienależnej prowizji. Prowizja została ustalona na kwotę 5.021,- zł i z przyczyn wskazanych wcześniej suma dochodzona pozwem została przez sąd uznana za udowodnioną i należną tylko do wysokości 3.054,43 zł zasądzonej w pkt I wyroku (od wps odjęto prowizję : 8.075,43 – 5.021 = 3.054,43 zł).

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 w k.p.c. roszczenie powódki zostało uwzględnione w 38 % a zatem w taki procencie pozwana winna zwrócić powódce poniesione w sprawie koszty – 38 % z 2.317 zł (koszty powódki :

500 opłata, 1.800 wynagrodzenie pełnomocnika i 17 opłata od pełnomocnictwa) to 880,- zł zasądzone od pozwanej w pkt II wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda;
2. z apelacją lub 21 dni po wykonaniu.